

УДК. 006

- © Р.І. Тарасенко, провід. інженер,
- © Ю.О. Матвієнко, ст. наук. співробітник,
- © Ю.В. Риндін, заст. зв. відділу (ДП “ДержавтотрансНДПроект”)

СЕРТИФІКАЦІЯ ДОРОЖНІХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ І ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: Досвід досліджень автомобільного виробництва на прикладі шведських, французьких та японських компаній

***Анотація.** Розглянуто проблеми глобалізації в галузі автомобілебудування, приклади об'єднання автомобільних компаній різних країн та існуючі реалії в оформленні сертифікаційних документів.*

***Ключові слова:** автопромисловість, транспортні засоби, глобалізація, уніфікація, затвердження типу, підтвердження відповідності, випробування.*

***Аннотация.** Рассмотрены проблемы глобализации в автомобилестроительной отрасли, примеры объединения автомобильных компаний разных стран и сложившиеся реалии в оформлении сертификационных документов.*

***Ключевые слова:** автопромышленность, транспортные средства, глобализация, унификация, утверждение типа, подтверждение соответствия, испытания.*

***Annotation.** This article deals with the problem of globalization in the automotive industry, examples of association of automotive companies in various countries and the existing realities in the design homologation documents.*

***Keywords:** automotive industry, vehicles, globalization, unification, type approval, a statement of compliance testing.*

Вступ

Сучасний світ складно уявити без таких понять, як: інтенсивний розвиток економіки, виробництва, технологій, співробітництва і конкуренції компаній, злиття великих корпорацій, створення транснаціональних корпорацій (далі – ТНК; у світі функціонує понад 40 тис. ТНК). Сьогодні 100 найбільших ТНК контролюють п'яту частину світових активів і третину продажів. Їхня активність сконцентрована в автомобілебудуванні, нафтовій, гірничодобувній, електронній та хімічній промисловостях, виробництві харчових продуктів. Виробники ретельно вишуковують будь-які можливості для зменшення собівартості продукції, підвищення конкурентоспроможності, розширення ринків збуту.

Протягом останніх десятиріч у світовій економіці відбуваються стрімкі процеси глобалізації й автомобільна промисловість не виняток, а навпаки, є яскравим прикладом такої вражаючої міждержавної економічної інтеграції. Це об'єктивні процеси. Компанії не можуть не приходити у ті країни, де для них створюються найбільш сприятливі умови. Як не зважити на те, що місцева сировина (частка сировини у вартості товарів 25 %)

дешевше на 50 %? Насиченість світових ринків автомобілями призвела до проблем збуту, до потреби зниження витрат і водночас до суттєвого вдосконалення конструкції самого авто та розширення модельного ряду. Перед Другою світовою війною у світі випускали близько 4 млн автомобілів щорічно, а у 2012 році – більше 84 млн. Міжнародне злиття та поглинання компаній автомобільної промисловості в сучасних умовах – один із ключових засобів реалізації стратегії розвитку.

Основа частина

За умов сильної конкуренції скорочення витрат стає для світових автовиробників основою стратегії. Чинник витрат на заробітну плату в автопромисловості є вкрай важливим для визначення оптимальних місць (країн) розміщення виробництва. Наявність зацікавленої та кваліфікованої робочої сили в країнах Центральної та Східної Європи, низька заробітна платня, близькість до західноєвропейського ринку здаються привабливими для провідних світових автовиробників. Заробітна платня в промисловості Японії, США, Європі понад 10 разів вища ніж платня в галузі промисловості, приміром, в Росії чи Китаю.

Завдяки розташуванню виробництва в країнах третього світу, автовиробники сподіваються на зростання там нових ринків збуту. Близько 30 млн машин виготовлено далеко за межами тих країн, де розташовані штаб-квартири найбільших концернів автомобілебудування. Компанії розростаються трансдержавно. Міжнародні корпорації вже перетворилися на своєрідні імперії, хазяйновито влаштувалися на планеті, не переймаючись політичною географією, державними кордонами, відмінностями національного законодавства тощо, (рис.1).

Рис. 1. “Карта світу” компанії NISSAN MOTORS CO. LTD.

Цікавий приклад сучасних трансформацій становить міжнародна корпорація “VOLVO Group”.

Компанія VOLVO відома з 1915 року. Виробником автомобілів компанія стала 14 квітня 1927 року, коли перша модель авто, Volvo ÖV 4, відома як Jakob, виїхала із заводу Hisingen у Гетеборгу.

Група VOLVO спеціалізується на виробництві будівельних машини і обладнання, авіаційної та космічної техніки, автобусів, вантажівок, тракторів, корабельних та човнових двигунів, фінансовому бізнесі. Виробництво великих вантажівок (Mack Trucks, Renault Trucks, Volvo Trucks) становить 70% ділової активності “VOLVO Group”.

На початку XXI сторіччя група VOLVO у випуску важких вантажівок посіла 1 місце в Європі, 2 – у Світі, 3 – у Північній Америці. VOLVO Trucks має представництва та сервісні центри більш ніж у 130 країнах; Понад 1000 місцевих дилерів у різних країнах та 1800 технічних центрів забезпечують продажі та техобслуговування вантажівок. У 2008 році Volvo Trucks продала 105 952 вантажних автомобілів.

Група VOLVO – це понад 100 тис. працівників на заводах у 19 країнах світу; продаж продукції у 180 країнах. Група об’єднує такі бренди, як VOLVO, RENAULT TRUCKS, UD TRUCKS, PREVOST, MACK TRUCKS, EICHER, VOLVO PENTA, VOLVO AERO, SDGL, PREVOST, NOVA BUS, OUR BRANDS.

У 2001 до групи VOLVO входить компанія RENAULT V.I., яка після входження отримує

назву “RENAULT TRUCKS”. Це найпотужніший із французьких виробників вантажних автомобілів. VOLVO інвестувала у будівництво автоматизованого заводу двигунів у Venissieux (передмістя Ліону) компанії RENAULT TRUCKS 42 млн євро. На заводі функціонує представництво групи VOLVO.

Глобальне групування аж ніяк не припиняється, компанії невтомно шукають найбільш ефективних шляхів розвитку в конкурентнім середовищі. Нещодавно до групи VOLVO увійшла компанія з випуску вантажівок NISSAN.

Японська компанія NISSAN MOTORS CO. LTD., налічує вісім складальних заводів у Японії, додатково розмістила складальні заводи у 20 країнах на п’яти континентах. Функціонують дизайнерські центри в Японії та Німеччині, технологічні центри в Бельгії, Великобританії, Іспанії. В компанії працюють 40 тис. співробітників у Японії та 137 тис. – за її межами. Три мільйони автомобілів продають щорічно у 188 країнах. Не зважаючи на те, що компанія NISSAN є другим в Японії автовиробником (після TOYOTA) та шостим у світі, заради підвищення ефективності бізнесу вона укладає альянс із французькою компанією RENAULT. Відтепер RENAULT володіє 44,4% акцій компанії NISSAN; а NISSAN є власником 15% акцій компанії RENAULT.

Таке співробітництво сприяє максимальному безпечному веденню справ з розвитку проектування, досліджень, впровадження новітніх технологій. Завдяки примноженню технологічних та науководослідних можливостей створюються (за короткий час та на більш високому технічному рівні) нові моделі автомобілів. Звичним стає виробництво однієї моделі на різних заводах, у різних країнах.

У різних країнах випускають конкретну модель під різними брендами, та й з різними комерційними назвами. Наприклад, RENAULT Trafic = NISSAN Primastar = OPEL Vivaro – це одна й та сама модель, (фото 1). Зрозуміло, така практика дає гарні можливості уніфікації, і не тільки вузлів та деталей, а й технологій виготовлення, засобів технічного обслуговування в експлуатації.

Виробництво однієї й тієї ж моделі автомобіля під різними брендами, крім інших переваг, скорочує витрати (коштів і часу) на омологачію. Проведення (недешевих!) випробувань, оформлення затвердження типу за таких умов достатньо виконати для однієї марки автомобіля і розповсюдити результати сертифікаційних робіт (омологації) на всі інші марки. Відповідно до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на таких засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року, яку у 2000 році

Фото 1. Одна модель під різними брендами

ратифікувала Україна (Закон України від 10.02.2000 № 1448-III, далі – Женевська Угода 1958 року) з доданими до неї Правилами ЄЕК ООН, результати сертифікаційних робіт, виконаних нотифікованими органами із сертифікації та випробувальними лабораторіями (технічними службами) країн-учасниць угоди визнаються іншими державами і не потребують додаткових випробувань.

Визнання сертифікатів схвалення типу, виданих на автомобілі, які випускаються міжнародними корпораціями під різними брендами, передбачено і в “Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання” (далі – Порядок), затвердженому наказом Мінінфраструктури України №521 від 17.08.2012, зареєстрованому в Мін’юсті України за № 1586/21898 14.09.2012.

Даний Порядок розроблений з урахуванням правових і технічних норм Женевської Угоди 1958 року та Директив 2007/46/ЄС, 2002/24/ЄС.

На сьогодні з 128 доданих до Женевської Угоди 1958 року Правил ЄЕК ООН Україна приєдналась до 94.

Автомобілебудування вважають найбільш глобалізованою галуззю. Масштаби впливу його на світове господарство поступаються хіба що нафтовій промисловості. Авто – один із головних товарів світової торгівлі. В багатьох розвинутих країнах автомобілебудування забезпечує найбільшу частину всього виробництва ВВП. Це пояснюється тим, що воно є основним споживачем продукції інших галузей (метал, пластмаса, гума, електроніка тощо) і є лідером науково-технічного прогресу. Перевага глобалізації над попередніми етапами розвитку економіки не викликає сумнівів. Передусім, це стосується технологічної та інформаційної сфер, де зміни відбуваються практично одночасно у всьому світі завдяки інтенсивній конкуренції та створенню глобальному інформаційному простору.

NISSAN вбачає в RENAULT вдалий вибір для альянсу, адже RENAULT контролює корейську компанію SAMSUNG MOTORS (80,1%) і румунську DACIA (99,43 %), володіє 44,3 % акцій японської компанії NISSAN MOTOR, 30 % компанії DAIMLER и 20,5 % шведської АВ VOLVO. Понад десять років RENAULT займає перші позиції серед виробників легкових автомобілів у Європі. У 1999 році дві глобальні компанії підписують договір про Глобальний Альянс. Кожна з компаній

розраховує збільшити збут своєї продукції, використовуючи дилерську мережу партнера. Завдяки альянсу NISSAN успішно подолав азіяську кризу. Станом на 2012 рік, компанія NISSAN займає шосте місце у світовому рейтингу автовиробників (друге серед японських виробників, після TOYOTA) по версії міжнародного інституту дослідження ринка IHS Automotive.

Наразі альянс RENAULT и NISSAN (Renault Nissan Alliance) посідає четверте місце у світі з випуску автомобілів. Виробництво автомобілів заводами альянсу зростає з 4,9 млн шт. у 1999 році до 7, 27 млн шт. через 10 років. Загальна кількість працівників – понад 265 тис. чоловік. Забезпечується значна присутність на основних світових ринках: США, Європа, Японія, Китай, Індія, Росія. Цей бурхливий розвиток продовжується: після придбання компанією RENAULT блокуючого пакету акцій АвтоВАЗ-у (25%) очікується виробництво на АвтоВАЗі автомобілів марок RENAULT, NISSAN та LADA.

Висновки

Так, процеси глобалізації, особливо в галузі автомобілебудування, не припиняться, будуть все більше поширюватися світом. Це об’єктивна реальність, і виконуючи роботи з підтвердження відповідності ДТЗ, нам варто якомога краще орієнтуватися в результатах діяльності компаній та організацій, які активно реалізують можливості глобалізації.

ЛІТЕРАТУРА

1. www.nissan-global.com
2. www.volvo.com
3. www.renault.com
4. <http://nissan.infocar.com.ua/>
5. *Automobil Revue*. 2007. – №7.
6. **Иноземцев В.Л.** Современная глобализация и ее восприятие в мире // <http://www.socionauki.ru/journal/articles/129823/>
7. **Конахина Н.А.** Тенденции и процессы в мировой автомобильной промышленности // Евразийский международный научно-аналитический журнал. – №3 (23) // <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1583>
8. **Мировая автомобильная промышленность** // <http://www.e-reading.co.uk/>
9. **Самые крупные автопроизводители** // http://www.rate1.com.ua/ehkonomika/transport-i-svjaz/2748/?no_cache=1
10. **Виробництво автомобілів у світі в 2012 р.** виросло на 5,3% // <http://www.rbc.ua/ukr/top/show/proizvodstvo-avtomobiley-v-mire-v-2012-g-vyroslo-na-5-3--05032013143900>